

POSÁ L DALOK, REGÉK.

DALOK,
REGÉK.

PÓSA LAJOS

DALOK, REGÉK

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

JANKÓ JÁNOS RAJZAIVAL.

Lolnay Iréukének
1897. Karácsony.

SZEGED 1884.

KIADJA BURGER GUSZTÁV ÉS TÁRSA.

932875

Burger Gusztáv és társa könyv- és könyomdai műintézete Szegeden.

DALOK, REGÉK.

ALTATÓ DAL.

3. oldal.)

JÓKAI MÓRNAK

HÁLÁS TISZTELETE ÉS SZERETETE JELÉÜL

a szerző.

ELŐSZÓ.

Kedves barátom! Megkértél, hogy előszót írjak a könyvedhez. Minek? Abban a világban, a hova a te könyved megy, nem kell neked bemutatás s legkevésbé én tőlem, a kit ott nem ismernek.

Szivemből örülök, hogy ideiglenesen áthurczolkodtál az öreg olvasóktól (Nagyon szűk itt ez a mi szállásunk) s azoknak a romlatlan tiszta gyermeklelkeknek dalolsz olyan szépen, mintha csak a bölcső rengésének volna édes szavakba rakott folytatása.

„Ma már nincsenek apák!” — mondá nemrég egy ismerősöm tréfálózva.

„Apák még vannak — felelte a másik ismerősöm szomorúan — de nincsenek gyerekek!”

Igaz-e az? Félek, hogy igaz.

S ha gyermekek nincsenek többé, — férfiak se lesznek többé.

Irj, kérlek, minél többet ilyeket, hátha a mese és gyermekdal visszaviszi nekik a friss gyönyörök ama forrásait, a melyeknél a mi apáink gyermekkorukban oly sokáig időztek s olyan nagyon megizmosodtak s a melyek mellett a mai gyermekek vasuton rohannak el: hátha a korai érettség nyegleségeit eldobják, s felülnek a lenézett vesszőre, hogy jókedvüen nyargalásszanak rajta, mert ez az egyedüli paripa, mely soha sem veti le lovagját, s melyen utolérhetlen élvezet ülni. . . .

Budapest, 1883. december 24.

Mikszáth Kálmán.

TARTALOM.

	<i>Oldal</i>
Altató dal	3
A kis honfi	6
Olgának	7
Balog partján	10
A kis Alisz	11
A kóró és a kis madár	12
Viki öröme	17
Kati néni	19
Bucsú Sárikától	22
A kis gyűrűs legény	26
Itt van a szép kikelet	27
A számadó	28
A pórul járt veréb	30
A kis durczás	31
A bátor katona	33
Az apa és leánya	34
Pál gazda udvarán	36
Faluvégen	38
A kis varróleány	39
Visszaemlékezés	41
A kis Rózsa	43
A czipőtisztító	45
A rab	47
Téli napsugár	48
A kis Ferike	49
A kis kakas meg a török császár	50

	<i>Oldal</i>
A jószivü leány	57
A szécsi molnárné	58
Emlékezés nagyanyámra	59
A furfangos csizmadia	62
Tél virága	69
Prédikáció	70
Karácsony estéjén	71
Az apáca	72
Szent Péter	73
<i>Féltett kincs</i>	80
A libapásztor lányról	81
Ereklyék	82
A bujdosó levente	83
Hajdankor	88
Dal a hazáról	90
Kaczor király	91

ALTATÓ DAL.

Este van már, este,
Tente baba, tente!
Alszik már, alszik már
A csicsergő madár,
Alszik a kis cicza,
Gyuricza, Katicza,
Liba, czoczó, csirke,
Tarka boczi, csürhe,
Méhe, lepe, dongó,
Aranyos pillangó,
Alszik az ibolya . . .
Csicsija, bubuja!

Elment apa messzi . . . .
Vásárfiát venni.
Majd ha a nap felkel:
Haza is jön reggel.
Hoz babának csókot,
Sárga, piros czukrot,
Lesz kicsinek drága
Szóló muzsikája,
Kardja, lova, mézes,
Czifra könyve, képes,
Kocsija, bábuja . . .
Csicsija, bubuja!

Volt egyszer egy ember,
 Halászni ment egyszer.
 Hát fogott is mingyárt
 Aranyhajú kis lányt.
 Hazavitte onnét
 A csecse királynét,
 Mert a' lett belőle,
 Hogy magát kinötte.
 A halász is, bezzeg,
 Fényes ur lett: herczeg!
 Semmi baja, búja . . .
 Csicsija, bubúja!

Tudok egy szép kertet,
 Meseputak mellett.
 Arany, ezüst, gyémánt,
 Szép narancsot, almát
 Terem a fa ottan . . .
 Tündérország ott van.
 Gyöngymadarak ezren
 Csacsognak a kertben,
 Fű, fa, virág zengő,
 Mint az üveg csengő.
 Majd elmegyünk oda . . .
 Csicsija, bubuja!

Tente baba, tente,
 A szemedet hunyd be!
 Alugy ingó-ringó,
 Piczi rózsabimbó!

Majd felkölt a hajnal
Fülemile-dallal,
Fölkel a kis czicza,
Gyuricza, Katicza,
Méhe, lepe, dongó,
Aranyos pillangó,
Fölkel az ibolya . . .
Csicsija, bubuja!

A KIS HONFI.

Mi leszel te, hogyha megnősz,
Drága fiacskám?

— Beállok majd katonának,
Aranymentés gyöngyhuszárnak,
Édes jó anyám!

Mit csinálsz majd, eszemadta,
Gyöngyhuszárocskám?

— Ki magyart bánt, mind levágom,
Egy se legyen a világon,
Édes jó anyám!

Hátha téged is levágnak,
Vitéz katonám?

— Te mesélted az apámról . . .
Én se félek a haláltól,
Édes jó anyám!

De ki lesz majd, ha te meghalsz,
Az én fiacskám?

— Hát én leszek, én maradok,
Hisz most is a tied vagyok,
Édes jó anyám!

OLGÁNAK.

Aranyos kis Oliká,
 Itt a Pista bácsika!
 Gyere ide szaporán,
 Pesti czukrot hoztam ám!
 Hanem addig nem adok,
 Mig egy puszit nem kapok.
 Ne szaladj hát ugy előlem,
 Hisz talán csak nem félsz tőlem?
 Ugy szeretem én Olguskát,
 Mint galamb a tiszta buzát.

Nézzed, nézzed, mi van itt!
 Mutatok én valamit:
 Tyüh, de kedves kis baba!
 Ép olyan, mint Oliká.
 Szája piros, szeme kék,
 Ugy-e bizony, hogy ez kék?
 Nem adnám egy viláért,
 Csak a kicsi Olgáért.

... Egyebem is van nekem,
 Tele van a kufferem.
 Aha! itt egy skatulya,
 Ebbe' van sok katona.

Gyönyörű szép huszárok,
 Aranyos a ruhájok!
 Alattuk a paripa
 Ugy megy, mint a karika.

... Hát ez itt ni mi lehet?
 Hallga, hallga, hogy ketyeg!
 Óra, óra, a biz óra,
 Hogy mozog a mutatója!

... De ez még csak semmise,
 Hanem ügyelj csak ide!
 Most jön még csak a java,
 Ennek örül Olika.
 Jaj de szép könyv, jaj de szép!
 Benne, nini, mennyi kép!
 Itt legel egy barika,
 Őrzi a kis Marika.
 Ott meg egy szép tulipán,
 Le ne szakítsd, Olikám!
 Emitt meg egy nyúl szalad...
 Fogd meg, fogd az agarat,
 Mert a nyulat utóléri,
 Akkor aztán jaj lesz néki!

... Van itt minden: csirke, pulyka,
 Róka, szöllő, medve, puska,
 Gólya, torony, gőzkocsi,
 Kutya, macska, kis csacsi,
 Teve, kigyó, zöld uborka,
 Dinnye, citrom, harcsa, potyka...

A jó isten tudja, még mi,
Ki győzné azt elbeszélni!
Drága könyv ez, száz forint volt,
Ott sincsen több, a hol ez volt.
Nincsen ilyen senkinek,
Olcsón adom, megveszed?

. . . Nincs pénze az anyácskának?
Csókért adom Olikának.

BALOG PARTJÁN . . .

Balog partján van egy falu,
Abba van egy arany kapu.
Arany kapu, gyöngypalota . . .
Vágyik az én szívem oda.

Áldd meg isten azt a falut,
A ragyogó arany kaput,
Arany kaput, gyöngypalotát . . .
Áldd meg isten a lakosát!

A KIS ALISZ.

Szép kis leány volt,
Csókolni való,
Mint a madárka,
Vidám, csacsogó.
Tudott mondani
Szép versikéket,
Kedves, aranyos
Tündérmeséket,
A kis Alisz.

De érte jöttek
Szárnyas angyalkák,
Örömrepesve
Égbe ragadták.
Társinak mond már
Szép versikéket,
Kedves, aranyos
Tündérmeséket,
A kis Alisz.

A KÓRÓ ÉS A KIS MADÁR.

— Népmese. —

A kis madár unta magát,
 Egy kicsike kórára szállt:
 „Te kis kóró, ringass engem!“
 — „Nem ringatlak biz én, lelkem!“
 A kis madár err' a szóra
 Megharagudt a kórára.
 Egyet se szólt, tova szállott —
 Egyszer egy kis kecskét látott
 Selyem fűvön legelészni,
 Szaladgálni, heverészni:
 „Kecske, rágd el a kórót!“
 — „Nem biz én! — a kecske szólt —
 Jobb nekem itt enni, járni. . .“
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

Ment, mendegélt a kis madár,
 Egyszer csak egy farkast talál:
 „Farkas, edd meg a kecskét!“
 — „Nem bántom én szegénykét!“

Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
 Egyszer csak egy faluhoz ért:
 „Falu, üzd el a farkast!“
 — „Nem bántom én az ordast!“
 Falu nem ment farkas-üzni,
 Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
 Egyszer csak egy nagy tűzhöz ért:
 „Tűz, égesd meg a falut!“
 — „Nem, mert koldúsbotra jut!“
 Tűz nem ment falu-égetni,
 Falu nem ment farkas-üzni,
 Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
 Hát egyszer csak egy vízhez ért:
 „Te víz, oltsd el a tüzet!“
 — „Nem oltom én, mert meleg!“

Víz nem is ment tüz-oltani,
 Tüz nem ment falu-égetni,
 Falu nem ment farkas-üzni,
 Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
 Egyszer csak egy bikát talált:
 „Bika, idd föl a vizet!“
 — „Nem iszom én senkinek!“
 Bika nem ment vizet inni,
 Víz nem ment tüzet oltani,
 Tüz nem ment falu-égetni,
 Falu nem ment farkas-üzni,
 Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
 Egyszer csak egy furkót talált:
 „Furkó, üssed a bikát!“
 — „Üsse biz a! . . . — rá kiált —
 Furkó nem ment bika-üttni,
 Bika nem ment vizet inni,
 Víz nem ment tüzet oltani,
 Tüz nem ment falu-égetni,
 Falu nem ment farkas-üzni,

Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
 Egyszer csak egy férget talált:
 „Fúrd ki, féreg, a furkót!“
 — „Nem merem!“ — a féreg szólt.
 Féreg nem ment furkó-fúrni,
 Furkó nem ment bika-ütni,
 Bika nem ment vizet inni,
 Víz nem ment tüzet oltani,
 Tűz nem ment falu-égetni,
 Falu nem ment farkas-üzni,
 Farkas nem ment kecske-enni,
 Kecske nem ment kóró-rágni,
 A kóró se ringatta hát
 A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
 Egyszer csak egy kakast talált:
 „Kapd föl, kakas, a férget!“
 — „Föl én komám, te érted!“
 Szalad a kakas — kukuríkú!
 Kapja a férget — kukuríkú!!
 Szalad a féreg — zimzimzim!
 Fúrja a furkót — zimzimzim!
 Szalad a furkó — piffpaffpuff!
 Üti a bikát — piffpaffpuff!

Szalad a bika — bűbűbű!
Iszsza a vizet — bűbűbű!
Szalad a viz is — licslacslocs!
Oltja a tüzet — licslacslocs!
Szalad a tűz is — ripprappropp!
Égeti a falut — ripprappropp!
Szalad a falu — jujjujjuj!
Űzi a farkast — jujjujjuj!
Szalad a farkas — vauvauvau!
Eszi a kecskét — vauvauvau!
Szalad a kecske — mekmekek!
Rágja a kórót — mekmekek!
A kóró is ringatta hát
A nevető kis madárkát.

Lóczy Lénkék

VIKI ÖRÖME.

(17. oldal.)

VIKI ÖRÖME.

Olyan kedve
Nincs senkinek,
Mint a kedves
Kis Vikinek.

Örülhet is,
Biz örülhet:
Bábut kapott,
Gyönyörület.

Üvegből van
Szemgolyója,
Czifra rongyból
Viganója.

Haja szöszből,
Lába fából —
A ki látja,
Bizony bámul!

Viki nem tud
Még beszélni,
A hogy tudja,
Ugy dicséri.

„Cse-cse!“ — rebeg
Gügyögően —
S himbálja a
Levegőben.

Bábu, bábu,
Himbálózzál!
Viki, Viki,
Vigadozzál!

Jó kedvedet
Angyal óvja!
Ne hagyjon el
Pillangója!

KATI NÉNI.

Áldott volt a szive, áldott volt a lelke,
 Ajtaját hiába senki se zörgette.
 Mindenkin segített szives jó'karattal,
 A mit jobbja nyujtott, soh'se tudta a bal.

Hogyha valahova beköszönt az inség,
 Szó nélkül ott termett Kati néni mindég.
 Amit Isten adott, vitt azt elegendőt,
 Telerakott egy-egy kosarat vagy kendőt.

Széjjelosztogatta a szükölködőknek,
 Hogy örült a lelke, ha sütöttek, főztek !
 Nem volt a világon boldogabb ő nála,
 Ha a kéményt vigan füstölögni látta.

Templomba mindennap, reggel, este elment,
 Dicsérni az Urat, a jóságos Istent.
 Mint igaz keresztyén, adakozott bőven
 Az ekléziának minden esztendőben.

Ő vitette Pestről a két uj harangot,
 Behuzatta fényes bádoggal a tornyot.
 A katedrát is ő maga csináltatta,
 Emlékül ott ragyog áldott nevé rajta.

A szegény iskolás gyerekeknek ő vett
Pennát és papirost, kalamárist, könyvet,
A ki jól tanult és magát jól viselte,
Megajándékozta, megörvendeztette.

Nagy gondja volt a kis nevetlenekre,
Apátlan, anyátlan, árva gyerekekre.
Mint tulajdon anyjuk, táplálta, ruházta,
Apró néppel mindég tele volt a háza.

Föl-fölállitgatta egy sorjába' őket,
A kis csivajgókat, rendetlenkedőket.
Mint az orgonasíp, úgy állottak sorba',
Egreczérozta . . . végig csókolgatta.

Aztán az egyiket a térdére vette,
Két-három porhajas a lábához ült le.
Ki a nyakán csüngött, ki mellé oldalgott . . .
Beszélt aztán nekik sok szép fura dolgot.

Mesélt Argyilusról, Tündér Ilonáról,
Kacsalábon forgó arany, ezüst várról,
Hétfejű sárkányról, vasorru bábáról,
Fekete városról, óriás királyról.

Mikor a mesébe bele-belefáradt :
Deszkadarabokból csinált nekik házat.
Aztán kergetősdít vagy bujósdit játszott,
Felejtette velök a bús árvaságot.

Nap nap után így folyt . . . Egyszer a kis árvák
Nagy szomorkodással a falut bejárják.
Zokogva beszélnek, hogy a Kati néni
Nem akar játszani, nem akar mesélni.

Ugy is volt csakugyan . . . Fehér lett, mint a fal,
Nem törődött többet a kis árva haddal.
Hiába költötték, esedezve, szépen :
Jó lelke már akkor üdvözült az égben.

A mikor temették, a mikor kivitték :
Sirt az egész falu, sirt az egész környék.
Jajszóval ödöngtek a kicsik utána . . .
Mindenik csak akkor lett igazán árva !

Még a harangok is szomorubban szóltak,
Zokogó panaszszal, siralmasan kongtak
Csak az ég mosolygott, csak az ég örvendett,
Hogy egy jó lélekkel a lakosa több lett.

De az egekben sincs, tudom, neki párja,
Ott is ügyel ő a szegényre, árvára.
S mivel onnan több jót nem tehet már velök :
Az ur zsámolyánál imádkozik értök !

BUCSU SÁRIKÁTÓL.

Pá, pá, kedves Sáríka,
 Holnap megy a bácsika
 Messze . . . messze . . . messzire . . .
 A világnak végire.
 Nem fogunk már karikázni,
 Hintókázni, kocsikázni.
 Már én többet el nem bujok,
 Egy kis sipot meg nem fujok,
 Nem mesélek Sáríkáknak,
 Mert elvisznek katonáknak.

No, ne sirj hát, muczikám,
 Kis galambom, Sáríkámm!
 Csókolom a jó szivedet,
 Kis kacsódat, kék szemedet.
 Visszajövök én megint,
 Csak elmegyek egy kicsint
 Katonásdit játszani,
 Árkot, bokrot ugrani.
 Elvinném én Sáríkákat is,
 Nagyanyát is, apukát is,
 Hej de mikor nem lehet! . . .
 Arról senki sem tehet.

Tyüh pedig de szép dolog!
 Örömembe tánczolok,
 Voltam már én másszor is,
 Elmegyek még százszor is.

Jaj ha látnád Sárikám,
 Milyen szép lesz a ruhám!
 A kabátom, mint a hó,
 Rajta pityke, ragyogó,
 A nadrágom kupikék . . . .
 Isten tudja, hogy mi még!
 Szép bakancs lesz lábamon,
 Egy nagy bornyú hátamon,
 Czifra puska vállamon . . . .
 Ugy bizony, kis angyalom!

Jaj de szép lesz majd, midőn
 Játszogatunk a mezőn:
 Jobbra-balra fordulunk,
 Lépedgélünk, szaladunk,
 Földre fekszünk hirtelen
 És fölugrunk sebesen,
 S egy percz alatt sorba állunk,
 Várjuk: mit mond kapitányunk.
 Parancsára térdelünk,
 Föltartjuk a jobb kezünk,
 Ujra talpra ugrosunk,
 Bukdosunk és futkosunk
 Egyenesen, kanyarogva,
 Egy csomóba, csapatokba,

Addig-addig, hogy végtére
 Rábukunk az ellenségre.
 Akkor aztán van melegünk,
 Rettentően veszekedünk.
 Hallanád csak, Sáríka,
 Hogy harsog a trombita!
 A dob pörög, a kard csörög,
 Ágyu dörög, föld dübörög,
 Mérgesen szól a sok puska,
 Megszalad a csunya muszka,
 A lovasság ad neki:
 A pokolba kergeti,
 Van is aztán örömünk,
 Danolunk és nevetünk.

De egyszer csak, Sáríka,
 „Vigyázz!” — szól egy bácsika.
 S a sok vitéz mind úgy áll,
 Mint a . . . mint a . . . gyertyaszál.
 Nemsokára hangzik a
 Szép katona muzsika,
 Parancsolják: „jobbra nézz!”
 Arra néz a sok vitéz.
 Tudod, ki jön, Sáríka?
 Hát a király bácsika!
 Egy gyönyörű pej lovon
 Végig vágat a soron.
 Kisérői fényesek,
 Bárók, grófok, hercegek,
 Nagy bajuszú katonák,

Generális bácsikák,
Tollas csákó fejükön,
Arany, ezüst mellükön.

A király most hirtelen
A sor előtt megjelen,
Dicséri a bátrakat,
Csillagokat osztogat.
Hogyha nekem ad: majd kérek
Teneked is ám egy szépet,
Megmondom, hogy jó leány vagy,
Ugye igaz, Sáríkám, az ?

No ne sirj hát, muczika,
Visszajön a bácsika,
Akkor megint karikázunk,
Hintókázunk, kocsikázunk,
A lugasba elbujok,
Egy kis sipot megfujok.
Megtalálsz majd nagyanyával,
Herminkával és Linkával.
Kis mise, nagy mise!
Akkor lesz még sok mese!
Holnap megy a bácsika,
Pá, pá, kedves Sáríka!

A KIS GYÜRÜS LEGÉNY.

Faluról-falura szanaszét jár szegény,
 Vándorol örökké a kis gyűrüs legény.
 Batusz zsák, süvöltő, szegesbot, faláda . . . .
 S a többi . . . . s a többi . . . .
 Elég ebből ennyi . . . .
 Ez az ő mindene, ez az ő világa.

Fütyülő sipjával hívogat, csalogat
 Porhajás fiukat, apró kis lányokat.
 Viszik a sok kóczot, mindenféle rongyot,
 Ad nekik kelepet,
 Szent János kenyeret,
 Gyűrüt, medveczukrot, pántlikát, dorombot.

S boldogan tovább megy vigan sipolgatva,
 Aranyos, virágos minden gondolatja.
 S ha ringye, ha rongya a városban elkel:
 Nem igen cserélne
 Még a püspökkel se . . .
 Vándorol, fütyörész tulipiros kedvvel.

A KIS GYÜRÜS LEGÉNY.

(26. oldal.)

ITT VAN A SZÉP KIKELET . . .

Itt van a szép kikelet,
Ég-föld örül és nevet.
Zöld erdőben a kakukk
Egyre csak azt mondja: kukk!

Itt a tavasz, itt van itt!
Fiuk, mondok valamit!
Nézzük meg a kakukkot,
Mondjuk vissza a kukkot!

A SZÁMADÓ.

Sík mezőben, erdő mellett,
Zöld pázsiton juh legelget.
Szomoruan szól a csengő,
Mélabúsan zúg az erdő.

Mély sohajtás hallik itt-ott,
Földidéz egy fájó titkot.
Azt susogja a rét nádja:
Boldogtalan minden árva!

Tusakodik a számadó,
Bántja szívét a madárszó,
Susogó nád búba ejti,
A nyáját is elfelejti.

Eszte deje oda van már
Pista gyerek, a kis bojtár.
Nem érkezik hír se róla —
Csak vele úgy ne bánt vóna!

Elbujdosott messze . . . messze . . .
Ki tudja, hogy hova, merre?
Hisz nincs apja, nincsen anyja,
Sem a hova fejét hajtsa!

Kérdi fűtől, kérdi fától,
S kérdezgeti önmagától,
Még se tudja: hol van? . . . hol van? . . .
Tán azóta sirhalomban!

Sik mezőben, erdő mellett,
Szomorúan szétekintget.
Várja, várja kis bojtárját,
Fújja, fújja furolyáját . . . .

A PÓRUL JÁRT VERÉB.

Egyszer egy verébnek az jutott eszébe,
Hogy behurczolkodik a fecske fészkébe.
Puha pelyhes ágyon jobb lesz neki hálni,
Mint a szalma között szanaszét bujkálni.

Eresz alatt várta, eresz alatt leste,
Hogy mikor megyen el otthonról a fecske.
S alig hogy kitette a fecske a lábát:
A veréb ott termett... s elfoglalta házát.

Megy haza a fecske. Látja, hogy mi történt,
Csicsergi, csicsergi: „Éredj innen tüstént!
Építs fészket te is!..“ — „Minek építenék?
Nincs kedvem, nincs kedvem“ — csiripel a veréb.

Látta szegény fecske: kutya van a kertbe',
Szálldozó társait összecsicssergette.
A fecskék, a fecskék hamar összegyültek,
Tanácskozás után szanaszét repültek.

Ujra visszajöttek s a verébhez szálltak,
Egyik sarat hozott, másik szalmaszálat.
Ugy befalazták ott, úgy oda temették:
Ha meg nem halt, most is ott jajgat a veréb.

A KIS DURCZÁS.

A kis Irma nagyon jó lány,
Szelid, mint a kezes bárány,
Ügyes, okos, szófogadó,
Csacska szája csókra való.

De van ám egy nagy hibája,
Mit nem szeret anyukája :
Válogatós az ételben,
Finnyáskodik a jó tejben.

„Leden a tej a macztáé,
Tiszasszonyat jobb a távé!“
Mondogatja, de hiába!
Mindig azt kap ozsonnára.

„Nem tell! nem tell!“ — hajtja egyre
S haragosan néz a tejre.
Ő bizony meg se kóstolja,
A kanalat félre tolja.

Durcza, makrancz ül szemében,
Keserűség a szívében :
Lekönyököl az asztalra
S kávé jár a gondolatja.

De a kávé, hej, a kávé
Anyukáé, apukáé.
Nem való még az Irmának,
Olyan kicsi kis bogárnak.

Mit csináljon? . . . Kapja magát,
Mosolyogva megiszsa hát.
S újra az a kedves jó lány,
Szelid, mint a kezes bárány.

A BÁTOR KATONA.

Hova, hova Palikám,
Azon a szép paripán?

— Elmegyek a csatába,
Édes hazám javára.

Kicsi vagy még Palika,
Levet az a paripa.

— Ha levet is, nem bánom,
Gyere te is, barátom!

AZ APA ÉS LEÁNYA.

Apám, apám, édes apám,
Hol van az én kedves anyám?

Elment, lányom, a mezőre,
Szép virágos temetőbe.

Szedhetett már sok virágot,
Reggel óta mit csinál ott?

Alszik, édes, alszik ottan,
Vissza se jön többet onnan.

Hisz ő mindig én velem hált,
Lefeküdni mért nem jön hát?

A jó Isten nem bocsátja . . .
Van neki ott puha ágya.

Viszek neki párnát mégis,
És melléje fekszem én is.

Nálam nélkül az anyácska
Aludni se tud magába'.

Gyere te is . . és egy ágyban
Aludjunk ott mind a hárman.

PÁL GAZDA UDVARÁN.

Pál gazda udvarán
Felfordult világ van,
Sűrögnek-forognak
Odaki mindnyájan.

Mosogat az asszony
Nyikorgó kút mellett,
Őrzse vizet merit,
Gazd'uram meszelget.

Külseje, belseje
Tükör lesz a háznak:
Bucsura készülnek,
Vendégeket várnak.

Leveles sátorban
Majd szól a czimbalom,
Nevet a hegedü,
Tart a lakodalom.

Hej de nagy örömük
Sokkal nagyobb lenne,
Ha katonafiok
Részt vehetne benne!

Idegen országban
Tartja ő a bucsut —
Maglehet, hogy épen
Kurta vason busul!

FALUVÉGEN . . .

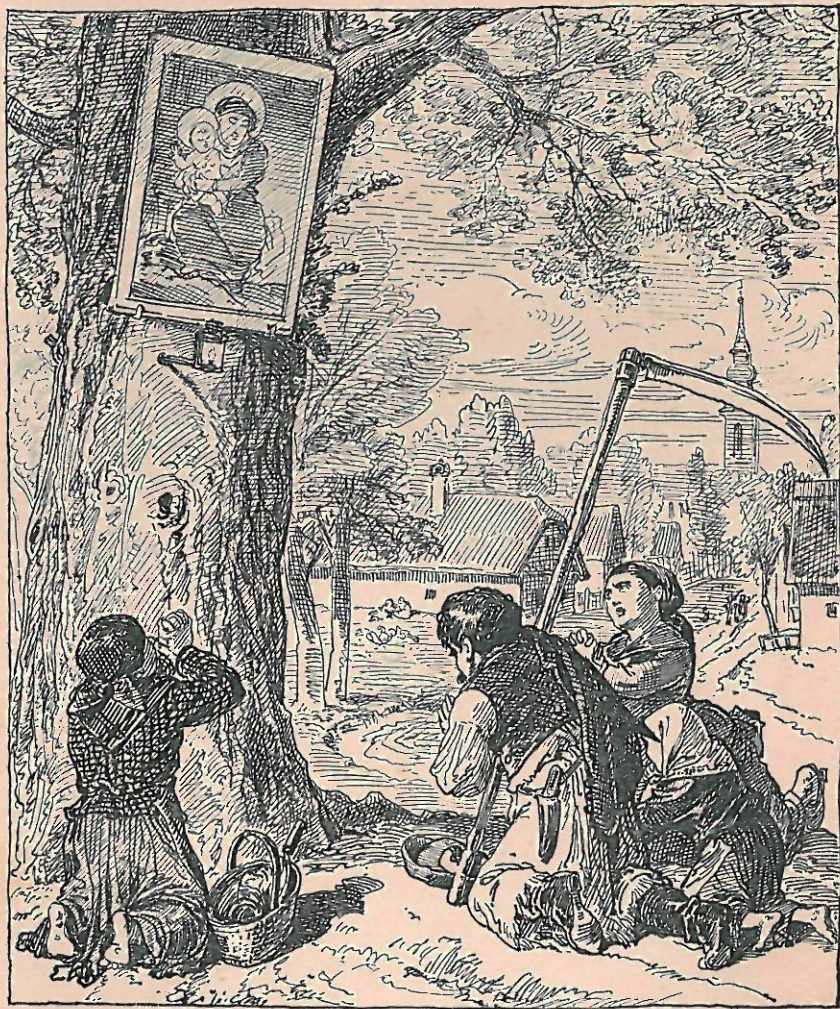
Faluvégen áll a szent kép,
Szűz Mária képe,
Dal és illat lengi körül
S tulvilági béke.

Boldog asszony Szűz Mária,
Ő az Isten anyja,
Kis Jézuskát az ölében
Szeretettel tartja.

Beteg, árva, elhagyatott
Leborul előtte:
S könnyebbülve, uj reménynyel
Távozik el tőle.

Talál nála vigasztalást
Minden szerencsétlen —
Könyörög ő mindenkiért
Ott a faluvégen.

FALUVÉGEN . . .

(38. oldal.)

A KIS VARRÓLEÁNY.

Varrogat, varrogat
 A kis Anna —
 Áldja meg az isten,
 A jók atyja!

Pörg a gép egész nap
 S éjen által:
 Zörgése, zúgása
 Égbe szárnyal.

S ott zokog az Urnak
 Irgalmáért,
 Kis varróleánynak
 Jobbvoltáért.

Tudja azt s beírja,
 Ki mindent lát:
 Anna hogy' szereti
 Beteg anyját!

Ő tartja étellel,
 Orvossággal,
 Vig szeme gyógyító
 Mosolyával.

Ő tartja, becézi
Árva öcscsét —
S titokban hullatja
Értük könnyét.

Varrogat, varrogat
A kis Anna —
Áldja meg az isten,
A jók atyja!

VISSZAEMLEKEZÉS.

Ugy volt biz az, most is jól emlékszem rája,
 Hogy begyalogoltunk egyszer a vásárra.
 A rekt'ram választott kabátot, nadrágot . . .
 Otthon alig ismert rám, a ki meglátott.

Másnap a szekérre tettük a ládámat,
 Ott hagytam a falut, a szülői házat,
 Az ekét, boronát, buzatermő földet,
 A kis kerek erdőt, a virágos völgyet.

Gyermeki lelkemben gyönyörű vágy támadt,
 Hogy boldoggá teszem édes jó anyámat.
 A ki bölcsőm felett altató dalt dúdolt,
 A ki nekem mindig hű gondviselőm volt.

Hogy sir, nevet benne az anyai lélek,
 Ha célzt érhetek majd s valahol pap leszek;
 Mily repeső öröm szállja meg a szivét,
 Majd ha a szószékből hirdetem az ígét.

Oh te kis iskola, ott a patakparton!
 Az égnek áldása soha el ne hagyjon!
 Neked köszönhetem, ha pap nem is lettem,
 Hogy édes anyámnak öröme van bennem.

Szunnyadó lelkembe te löveltél lángot,
Ragyogó verőfényt, tündöklő világot . . .
Mosolyogjon reád a szerencse napja!
Vigan csörögjön lent kis patakod habja!

A KIS RÓZSA.

Árva maradt Rózsa, a kedves kis Rózsa,
Nincs a földön, aki gondoskodjék róla.

Nincs, ki fésülgesse, tartsa, öltöztesse,
Éhes is, rongyos is, hervad lelke, teste.

Utcasarkon koldul . . . jaj de ott elülhet,
Mert az emberekben nincsen könyörület.

Nincs, aki megszánja, lányának fogadja
S jól gondját viselje, mint az édes anyja.

Egy-egy krajczárkát is néha-néha kap csak . . .
Hej pedig sok pénze van a nagy uraknak!

Éhezik, didereg szegény szerencsétlen,
Fekete bubánat, könny ragyog szemében.

S keserűn sohajtgat: „Édes jó anyácskám!
Óh miért hagytál itt, mért nincs gondod én rám?!

Küldj valamit, kérlek, a szegény Rózsának,
Ha te nem szánsz engem, mások úgy se szánnak.

Küldj meleg ruhácskát, mert hideg van télen,
Egy kis kenyéret is, mert meghalok éhen!“

Odafenn az égben látja ezt és hallja
Szerető szüléje: áldott édes anyja.

S könyörög az Urnak: „Óh, jóságos Isten!
Tiszta szent örömem közeledbe sincsen.

Akkor lesz csak teljes az én boldogságom,
Ha Rózsát is itt az angyalok közt látom.

Egy szép szárnyas angyalt küldj le érte, kérlek,
Hozasd fel, hadd legyen lakosa az égnek!“

Megsajnálta Isten . . . És repült egy angyal
Csillogó, ragyogó, csattogó szárnyakkal.

Szegény Rózsa előtt termett nemsokára,
Éhhalállal s fagygyal küzdött a kis árva.

„Rózsa jer, örvendezz! — szólt hozzá az angyal —
Engem anyád küldött . . . elviszlek magammal.“

Örült a kis Rózsa az angyali szónak:

„Vigy el hát, — könyörgött — ott lesz nekem jó csak!“

Szép ragyogó szárnyán fölvitte az égbe,
Üdvözült anyjának szerető ölébe.

A CZIPŐTISZTÍTÓ.

Gyöngyhuszár volt Miklós bácsi
Hajdanában,
Oroszlánként viaskodott
Sok csatában.

S most az a kéz, melyben egykor
Husz évig kard villogott,
Utcasarkon czipőt tisztít —
Hja! az idő változott.

Az igaz, hogy nem alkalmas
Ennél többre,
Mert bizony már a hat X-et
Betöltötte.

Balkezét meg valahol az
Ágyugolyó vitte el,
Legalább nem tudja szegény,
Hogy a jobbja mit mivel

Egy keresztre van felírva
Titulája,
Nagy betűkkel, hogy mindenki
Jól meglássa.

Kis faládán négy-öt kefe
Harczrakészen sorban áll :
„Tessék czipőt tisztíttatni !“
A vén bajnok kiabál.

„Tessék urak !“ s egyet ránt
Az ócska mentén ;
Érdemjele hallgatózik
Hörgő mellén.
Fényes multból csak ez, a mi
Jutalomként megmaradt —
S a czipőkről könnyeivel
Tisztítja a port, sarat.

A RAB.
(47. oldal.)

A RAB.

Vén vármegye háza előtt
Dolgoznak a rabok,
Nehezebb a bilincsnél is
Nagy nehéz bánatok.

Iskolából egy kis lányka
Épen arra ballag,
Mosolygása szép szivárvány,
Szeme kéklő csillag.

Odafut a legbusabbhoz,
Kezet csókol szépen;
Ölbe kapja a szegény rab
S könny csillog szemében.

TÉLI NAPSUGÁR.

Téli napsugár száll
Hegyen-völgyön által,
Köszön a kelőknek
Hideg mosolyával.

S künn a havas pusztán,
A süvöltő szélben,
Egy vándorló legényt
Lát aludni mélyen.

Csókjaival kelti,
Kelti, de hiába —
Szegény vándorlónak
Mi lehet az álma?

A KIS FERIKE.

Karácson estéje nagy vigasságszerző,
Tapsol örömében a sok apró-cseprő.
Egyszer ezt az estét ünnepelték épen,
Hogy anyjához így szólt a kis Feri szépen:

„Ki az a Jézuska, édes anyám, kérlek,
A ki lovat, puskát küldött Ferikének?”

„Kis fiacskám, ő a gyermekek barátja,
Mindent szeretettel gondoljatok rája!”

„De nagyon szeretném egyszer, hogyha látnám!
Meggöszönném neki, aranyos anyácskám!
Kezeit csókolva kérném a Jézuskát,
Hogy nekem ne küldjön se lovat, se puskát.
Elmondanám neki, hogy azon az áron
Jó meleg ruhácskát vegyen a vásáron,
S küldje Erzsikének itt a szomszédunkba . . .
Ej, ha én lehetnék egyszer a Jézuska!”

Az anya szemében könnycseppek beszéltek
S Jézus ruhát küldött másnap Erzsikének.

A KIS KAKAS MEG A TÖRÖK CSÁSZÁR.

— Népmese. —

Élt egyszer egy szegény asszony,
Semmije se volt, ha mondom!
Se kenyere, se garasa,
Csak egy kedves kis kakasa.

A kis kakas a szeméten
Kipir-kapar, kutat éhen.
Addig-addig ott kapargált,
Hogy talált egy fél karajczárt.
Csupa gyémánt volt a reze . . .
Olyan nagy lett az öröme,
Hogy egy hosszut igen szépen
Kukurikolt jó kedvében.

Török császár arra ballag,
Mint a páva, mint a csillag.
S parancsolja neki mingyárt:
„Ide azt a félkarajczárt!”

„Hogyne adnám, nem adom én!
Kakas is úr a szemetjén!
A portámon, itt találtam,
Jobb helye lesz ennek nálam!”

Török császár újra mondja
 S keményebben parancsolja :
 „Szót fogadj hát, hé, uradnak,
 Mert különben becsukatlak.
 Ide hamar, ilyen-olyan ! . . .“
 S a lábával nagyot toppan.

A kis kakas bezzeg erre
 Földre borul esedezve:
 „Én császárom, én szultánom !
 Én magamért dehogy bánom !
 Van egy szegény gazd'asszonykám,
 Hűségeért annak adnám.
 Neked elég a te kincsed,
 Jó szándékom, óh tekintsed!“

Török császár rá se hallgat,
 Unja azt a sok siralmat,
 Elrabolja erőszakkal,
 Lóhalálba haza nyargal
 És beteszi hamarjába
 A nagy kincses kamarába.

A kis kakas haragudt már
 S fölszállott a török császár
 Kerítése tetejére,
 Kiabálja hevenyébe :
 „Kukuriku, török császár !
 Gyémántrabló, itt vagyok már !
 Kukuriku, koronásom !
 Add vissza a félkrajczárom!“

Török császár, hogy ne hallja,
 Trónterembe fut szaladva,
 Kis kakas meg szegrül-végrül,
 A kerítés tetejéről
 Fölrepül az ablakába,
 Nagy fenszóval kiabálja:
 „Kukuriku, török császár!
 Gyémántrabló, itt vagyok már!
 Kukuriku, koronásom,
 Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár lánggra lobban,
 Szolgálóját küldi nyomban:
 „Eredj, szaladj, te szolgáló,
 Lakoljon a kiabáló!
 Vesd bele a kútba rögtön,
 Hogy nekem itt ne zörögjön!”

A szolgáló meg is fogta,
 Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
 Kis kakas meg lenn a mélyben
 Nótába kezd ilyenképen:
 „Szídd fel, begyem, a sok vizet!
 No, ezért még majd megfizet!
 Szídd fel, begyem, a sok vizet!
 No, ezért még majd megfizet!”
 És a begye szót fogadott,
 Mint a duda, ugy jóllakott.

Kis kakas csak újra száll a
 Török császár ablakába

S nagy fenszóval kiabálja:
 „Kukuriku, török császár!
 Gyémántrabló, itt vagyok már!
 Kukuriku, koronásom,
 Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár lángra lobban,
 Szolgáját küldi nyomban:
 „Eredj, szaladj, te szolgáló,
 Lakoljon a kiabáló!
 Szörnyü halál a fejére!
 Vesd a tüzes kemenczébe!”

A szolgáló meg is fogta,
 Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
 Kis kakas a kemenczében
 Nótába kezd ilyenképen:
 „Begyem, ereszd ki a vizet,
 Hadd oltsa el ezt a tüzet!
 Begyem, ereszd ki a vizet,
 Hadd oltsa el ezt a tüzet!”
 És a begye, szót fogadott,
 Oltogatott . . . oltogatott . . .

Kis kakas csak újra száll a
 Török császár ablakába
 S nagy fenszóval kiabálja:
 „Kukuriku, török császár!
 Gyémántrabló, itt vagyok már!
 Kukuriku, koronásom,
 Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár dühe fortyan,
 Szolgálóját küldi gyorsan:
 „Eredj, szaladj, te szolgáló,
 Lakoljon a kiabáló!
 Ördög szorult e kakasba,
 Vesd bele a méhes kasba!
 Darazsaim csipjék agyon,
 Ne lármázzék az ablakon!”

A szolgáló meg is fogta,
 Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
 Kakas a méh köpűjében
 Nótába kezd ilyenképen:
 „Szídd föl, begyem, a darazsat!
 Ma valakin lesz daganat!
 Szídd föl, begyem, a darazsat!
 Ma valakin lesz daganat!”
 És a begye szót fogadott,
 Mint a duda, ugy jóllakott.

Kis kakas, csak újra száll a
 Török császár ablakába
 S nagy fenszóval kiabálja:
 „Kukuriku, török császár!
 Gyémántrabló, itt vagyok már!
 Kukuriku, koronásom,
 Add vissza a félkrajcárom!”

Török császár nagy kínjában
 Haját tépi haragjában:
 „Eredj, szaladj, te szolgáló,
 Lakoljon a kiabáló!”

Hozd ide a trónterembe,
Hadd dugom a kebelembe!“

A szolgáló meg is fogta,
Török császár be is dugta.
Kis kakas a kebelében
Nótába kezd ilyenképen:
„Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csípje meg az oldalát!
Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csípje meg az oldalát!“
És a begye szót fogadott,
Török császár óbégatott:
„Jajjjaj, vitézek,
Jujjjuj, vigyétek!
Eleven, mint a csík,
Szúr, harap, agyoncsíp.
Hordja el a kánya
A kincses kamrába!
Azt a rossz félkrajczárt
Hadd vigye, de mingyárt!
Jajjjaj, vitézek!
Jujjjuj, vigyétek!“

A kis kakast be is vitték
S egy karszékre leültették.
Császár kincses kamarája
Tündökölve nevet rája.
Tizenhárom nagy hordóban
Arany, ezüst, ragyogó van.

Szemfényvesztő, a mit ott lát
 S ott is elkezd egy szép nótát:
 „Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
 Gazd'asszonyom majd süt lepényt!
 Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
 Gazd'asszonyom majd süt lepényt!“
 És a begye szó fogadott,
 Mint a duda, úgy jóllakott.

A kis kakas hazamene
 Arany, ezüst pénzzel tele,
 Od'adta gazd'asszonyának,
 Hűséges jó gyámolának.
 Gazdag asszony lett belőle,
 Mint a mese szól felőle.

Kakasnak is attól fogva,
 Tudnivaló, jól megy dolga.
 Ide tekint, oda tekint,
 Kukurikul kedve szerint.
 A császár sem bántja többé,
 Jó embere lett örökké.
 S keresgélget, kapargálgat,
 Mind az övé, mit találgat.
 Ő is ur lett a szemetjén —
 Így van ez a maga rendjén.

A JÓSZIVÜ LEÁNY.

(57. oldal.)

A JÓSZIVÜ LEÁNY.

Pi, pi, pi, pi, kis madárcák,
Gyertek elő, szegény árvák!

Hideg szél fú, esik a hó,
Nyitva van a pitarajtó.

Gyertek, gyertek melegedni,
Kenyérmorzsát, magot enni.

Majd ha eljön a kikelet,
Hoz gyönyörű zöld levelet.

Tarka-barka szép virágot,
Verőfényes napvilágot.

Csörgedező patakocskát,
Ezer apró bogaracskát.

Nem éheztek, nem fázlódtok,
Lombos ágon ringatóztok.

Jókedvűen énekeltek,
A morzsáért dalt fizettek.

Pi, pi, pi, pi, kis madárcák,
Gyertek ide, szegény árvák!

A SZÉCSI MOLNÁRNÉ.

Vigan jár a malom,
Mégis nagy a búja:
A szécsi molnárné
Gyászba van borulva.

Ki-kiül holdfénynél
A Rima szélére,
Mélázva nézeget
Csillogó vizébe:

„Te Rima, te Rima,
Ne fuss úgy előlem!
Egyetlen fiamat
Mért vetted el tőlem?”

Te Rima, te Rima,
Állj meg csak egy szóra:
Add vissza! . . . hadd tegyem
Rózsás koporsóba!”

. . . Rima fényes tükre
Meg-megrezdül belé —
S viszi a molnárné
Könnyeit lefelé . . .

EMLÉKEZÉS NAGYANYÁMRA.

Nem tud úgy szeretni a világon senki,
Mint a hogy ő tudott engemet szeretni.
Akármit kívántam: megtette egy szóra,
Még a csillagot is reám rakta vóna.

Mikor odahaza iskolába jártam:
Rangosabb egy gyerek nem igen volt nálam.
El nem tűrte volna ő azt semmi áron,
Hogy valaki nálam szebb ruhába járjon.

Nekem volt a legszebb iskolás tarisznyám,
Nekem volt a legszebb magas sarkú csizmám.
S úgy kitisztogatta, kifényesítette,
Hogy magát a vak is megláthatta benne.

Milyen tulipántos, cifra szürbe jártam!
A király fia is hordhatta vón bátran,
Nyakravalóm rojtos, olyan volt, hogy rája
Még a rekt'ramnak is elállt szeme-szája.

Ha felöltöztetett s rendbe hozott szépen:
A kapun kikisért, megcsókolta képem.
S úgy nézett utánam, gyönyörködött bennem,
Ha az iskolába rátartian mentem.

Tarisznyám ellátta mindenféle jóval:
 Czukorral, czipóval,ogyoró-, dióval.
 Mikor haza mentem: hogy örült, ha bátran
 „Mind közönségesen“ jó napot kívántam.

S mikor a vásárra elment Rimaszécsbe,
 A czakói hegyig ballagtam elébe.
 Ott vártam, és ha már messziről meglátott:
 Szedte kosarából a sok jó kalácsot.

Hozott mézes lovat, kardot, szivet, órát,
 Szép árvalányhaját, piros pesti rózsát,
 Süvöltőt, dorombot, cifra képes könyvet,
 Nevető szemében drága örömkönnyet.

Az volt minden vágya, földi kívánsága,
 Hogy kitanulhassak a papi pályára
 Ha ő ezt megérné: milyen boldog lenne!
 A temetőben is jobban megpihenne.

El is vittek aztán messze egy városba,
 Hol elvakította szemem a nagy pompa;
 De mikor ott hagytak csókolva, ölelve:
 Mintha egy kést döftek volna a szivembe!

Én aztán tanultam, a hogy csak telt tőlem,
 Hogy jó papi ember váljék majd belőlem.
 A professzorok meg egyre dicsérgettek . . .
 Szegény jó nagyanyám, hogy örvendett ennek!

Mikor haza mentem a vakációra:
 Hogy fűrészté arczom záporkönnybe, csókba!

Nem törődött akkor senkivel se mással,
Szépen bánt velem, mint a himes tojással.

Hogy kitudakozta: jól megy-e a dolgom?
Hát a gazdasszonyom, hogy' viseli gondom?
S ha panaszolkodtam, hogy küldöz a boltba:
Hogy szidta, hogy küldte a tüzes pokolba!

Nem győzte elégszer azt se elbeszélni,
Hogy az ablakomon szeretne benézni,
Mikor nem is tudom, mikor nem is sejtem,
Látná: mit csinálok; megláthatna engem.

Mikor aztán ütött a válás órája:
Szívét ellepte a keserűség árja;
S mindig ez volt vége hosszú bucsújának:
„Az isten áldjon meg, többet soh'se látlak!”

Hanem azért minden ünnepkor meglátott;
Sütte a jó turós és mákos kalácsot.
Mig végre csakugyan igaza lett egyszer . . .
Jól elbucúztatta tőlem is a mester.

Most az a sziv, melynél egyse lángolt hőbben,
Künn porladozik a hideg temetőben.
Áldja meg az isten a haló porát is!
Altató dalt zengjen sirján a madár is!

A FURFANGOS CSIZMADIA.

Hajdanában, danában,
 Mátyás király korában,
 Élt egy varga valahol,
 A jó isten tudja: hol?
 Azaz mégis Óbudán —
 Így beszéli krónikám.

Szegény volt az istenadta!
 Tengett-lengett napról-napra.
 Rosszul ment a mestersége . . .
 Egyre sirt a felesége,
 Hogy mi is lesz már belőlük,
 Alig van a betevőjük!
 Rongyoskodnak, nyomorognak . . .
 Vessen véget a dolognak:
 A királyhoz menjen el már,
 Hiszen oda sok szegény jár.
 Mondja el majd neki nyiltan:
 Állapotuk hogy van, mint van.
 S kérje meg a fejedelmet:
 Adjon egy kis segedelmet.

Nos tehát a szönyegen
 Forgó majszt'ram eltökélte,
 Bármilyen lesz a dolog vége:

A királyhoz fölmegeyen.
 Ajándékba varrt is mindjárt
 A királynak egy pár csizmát.
 A kezébe fogta szépen
 S utnak indult hevenyében.
 Föl is jutott nagysokára
 A királyi palotába.

Ajtónálló rákiált:
 „Kit keres kend?“ — „A királyt!“
 Válaszolt a csizmadia —
 S ügyét-baját,
 Állapotját
 Elő kellett ott adnia.

Csalfa volt az ajtónálló:
 Szegényeket borotváló.
 Pedzeni is kezdte mingyárt
 A dolognak csinja-binját.
 Elbeszélte: mily „szokás“ van
 A királyi palotában:
 Ajtónállót jutalmazni,
 A jutalma ennyi . . . annyi . . .
 No de érte meg is szolgál,
 Mindig ott áll az ajtónál,
 (S be nem ereszt senkit ingyen),
 Nyugodalma soha sincsen.

S hogy a dolgot jól megértse:
 Emberünktől nagy szerényen

„Ajtónyitás díjaképen“
Az ajándék felét kérte.

Csizmadiánk nagyot nézett,
Megértette az egészet.
És az eszét fölcsavarva
Támadt egy jó,
Messzevágó,
Aranyos szép gondolatja.
S egy szó nélkül, alku nélkül,
„Megérdemlett osztályrészül“
Megigérte . . . hogy bejusson
A királyhoz bármi jusson.

Ment előre mosolyogva,
Hát megint egy ör fogadta:
A második ajtó öre
Állt előtte.
S ezzel is csak épen így járt:
Példálózni kezdett mingyárt.
Míg kibökte utoljára,
Hogy ő neki mi az ára,
Nem sokat kért a szegény, csak
Ép felét az ajándéknak.

Csizmadiánk nem sokalta —
Hisz neki is „jut még bőven!“
Azért szépen, illendően
Megigérte, elfogadta,¹
Csakhogy végre, bármi áron,
A királylyal szemben álljon.

Meg is történt nyomba, tüstént —
 És beszélt a varga ekként:
 „Isten áldja, jó királyom!
 Tiszta szivből azt kívánom.
 Áldott legyen lelke, teste . . .
 Ajándékom meg ne vesse.“

Szép szavai jól hatának,
 Megtetszettek a királynak.
 Leültette karosszékre,
 Beszélgetett soká véle.
 Ajándékát elfogadta,
 Nézegette, próbálgatta.

Mátyás király végre felkelt,
 Szólitá az udvarmestert.
 És meghagyta, hogy azonnal
 Ott teremjen száz arannyal.
 Ott is termett nemsokára
 Száz arannyal . . . de hiába!
 Csizmadiánk nem vevé el,
 Hanem így szólt furcsa észszel:
 „Jó királyom, fejedelmem!
 Nagy kegyelmét nem érdemlem.
 Hanem, hogyha meg nem bántom,
 Van nekem egy kívánságom:
 Holtomig én megelégszem,
 Ha száz botot adat nékem.“

„Száz botot száz arany helyett?!“
 Szólt a király és nevetett.

Azután meg ámult-bámult,
 És gondolta: no ez csábult!
 Hanem azért megkérdezte:
 Mi öröme telik benne?
 Csizmadiánk állította:
 Szüksége van a száz botra.
 Jó lesz az a száz bot neki,
 Száz aranynál jobb szereti.

Láta Mátyás,
 Hogy nincs tőle szabadulás,
 Nevetősen, sietősen
 Elrendelte: vágjanak hát
 Száz botot, száz mogyorófát
 A budai nagy erdőben.
 De a majszt'ram közbeszóla:
 Nem kell neki mogyorófa!
 Száz bot neki olyan jó csak,
 Mint aminőt adni szoktak
 Gazfiaknak a deresen . . .
 Ilyet kér ő egyenesen.

Mátyás király nézett rája,
 Elállott a szeme-szája.
 Több szót nem is vesztegetve
 Testőreit berendelte.
 És a két legmarkosabbnak,
 Vállasabbnak, zordonabbnak
 Meghagyta, hogy fizessék ki:
 Adjanak száz botot néki.

Tetszett a csizmadiának,
 Hogy sikere lett szavának.
 Repesett a szive-lelke,
 Kalapácsolt, ugrált benne.
 S annak rendjén,
 Megköszönvén
 A királynak nagy kegyelmét,
 Ment ki gyorsan . . .
 A két testőr persze nyomban
 Ott követte öki gyelmét.

Kint az első ajtónálló,
 Ajándékra várva-váró,
 Követelte a felét,
 Varga vigan így beszélt:

„Gyere, gyere, gyere koma,
 Lesz ma itt nagy lakoma!
 A fizető hivatalban
 Megkapod, csak gyere gyorsan!”

A második ajtónállót,
 Ajándékra várva-várót,
 Szinte híta ékesen,
 Mint a méz, oly édesen:

Gyere, gyere, gyere koma,
 Lesz ma itt nagy lakoma!
 A fizető hivatalban
 Megkapod, csak gyere gyorsan!”

Nem is kell tán elmondanom:
A testőrök kifizették
Kinek-kinek „felerészét“..
Volt mulatság, lakodalom!

A királynak elbeszéltek
A dolognak mibenlétét,
S úgy nevette ezt a dolgot,
Hogy belé a könnye omlott.

De a majszt'ram e tréfáért
Meg is kapta a magáét.
Kapott annyi aranyat:
A zsebe majd leszakadt.

Mikor aztán hazaért,
Mind kirakta a sok pénzt.
Megszámolni alig bírta,
Neje bámult, mint a birka,
S térdre estek . . . úgy imádták
A magyarok nagy királyát.

TÉL VIRÁGA.

Szegény özvegyasszony galyat visz a hátán,
Huhukol kezébe —
Kerülő behajtja, haragos szitokkal,
Az erdész elébe.

Kunyhónak ablakán sivit a fagyos szél,
Hajt a tél virága ;
Kis fiu rásohajt. . . Fázva, dideregve
Édes anyját várja.

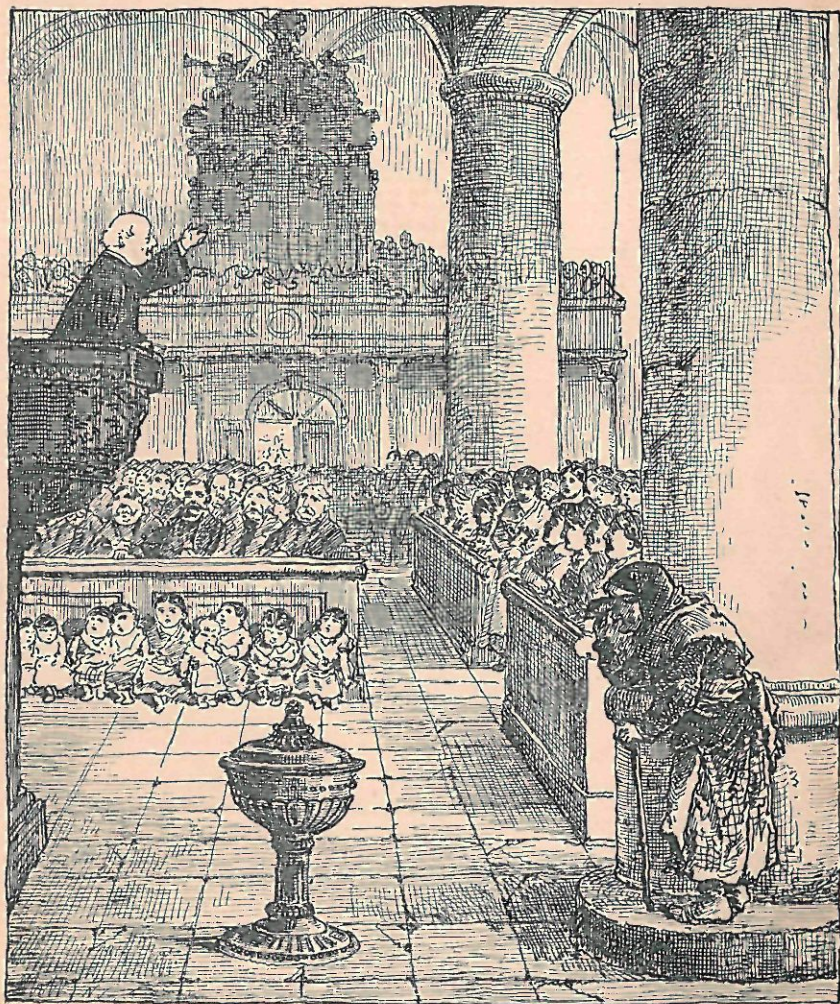

PRÉDIKÁCIÓ.

Szószéken az öreg pap,
Mint egy apostol, áll:
A „t é k o z l ó f i u“-ról
Fenkölten prédikál.

Hallgatják mind a hivek
Nagybuzgón, csendesen —
Csak egy koldus anyóka
Zokog keservesen.

PRÉDIKÁCIÓ.

(70. oldal.)

KARÁCSONY ESTÉJÉN.

Adj kenyeret, édes anyám,
Lányod éhen meghal!
— Várj egy kicsit, aranyosom,
Mingyárt hoz az angyal.

Gyujts tüzet is, mert megfagyok,
Nem sajnálsz-e engem?
— Meleg lesz itt nemsokára,
Várj egy kicsit, lelkem !

Kopogtatnak. „Ki az ?“ — „Angyal!
A kis Jézus küldött ;
Hozok nektek tüzelő fát,
Diós, mákos kürtöt . . .“

S beeresztik szomszéd Gyurit
Tele tarisznyával —
Várhatnak rá odahaza
Szép karácsonyfával!

AZ APÁCZA.

Sötét czellájában
Térdel az apácza,
Hófehér galambként
Mennybe száll imája.

Oly fájón panaszol
Földi siralomrul,
Hogy az Ur szeméből
Egy könnyü kicsordul.

SZENT PÉTER.

Idvezitőnk vándorolván
 Hegyen, völgyön, erdön, rónán,
 Tanitgatta szent Pétert,
 A ki mindig vele ment.

Egyszer, a mint mendegéltek,
 Eszibe jut szent Péternek,
 Hogy szeretne isten lenni . . . . .
 Nem lenne baj akkor semmi!
 Minden ember böldogulna,
 Az egekből manna hullna,
 Koldusok nem éheznének,
 Tejbe, vajba fürödnének.
 Pártját fogná az árváknak,
 Betegek fölgyógyulnának,
 Nem lenne vak . . sánta . . béna . .
 Annyi isten nyomorékja!
 Az igazat védelmezné,
 Őrző angyalt adna mellé.
 A gazok elpusztulnának
 Örömére a világnak,
 Megválna minden . . . minden . . .
 Csak egy napra lenne isten!
 Szóval ő majd megmutatná:

Hogyan kéne uralkodni,
 A világot kormányozni
 S hogy kék gondot viselni rá!

Krisztus urunk csak mosolygott,
 Nevette az egész dolgot.
 Az apostolt csititgatta
 Nyájas szóval,
 Oktatóval,
 De nem volt ám foganatja.
 Végre, mikor látta már,
 Hogy Péter az égbe jár
 S annyi haszna sincs szavának,
 Mint ha falra borsót hánynak,
 Így szólt hozzá szép szeliden:
 „Jól van Péter, légy hát isten!
 Igazgasd ma a világot,
 A hogy épen jónak látod.
 Majd meglátjuk: hogyan érted
 S van-e hozzá bölcseséged?“

S ott termett a pusztá földön
 Egy aranyos karszék rögtön.
 Szinte mondta: ülj belém,
 Édes gazdám, Péterkém!
 Mutasd meg, hogy van hatalmad
 S a világot igazgassad!

Péter örült, fölvidult
 S Krisztus előtt térdre hullt.

Kezét-lábát csókolgatta,
 Hogy kérését meghallgatta.
 Végre fölkel . . . szétekintett . . .
 Egy nagyot fujt . . . és köhintett . . .
 Méltóságos arcot vágott . . . .
 Szemöldökét összehuzta . . .
 No mert úgy kell, ő jól tudja,
 Igazgatni a világot.

S helyt akart foglalni épen
 Szép aranyos karszékében,
 De egy asszony — teringtét! —
 Kis bornyával a tehenét
 Épen akkor kergette ki
 A nyomásra legelgetni.

Péter meg nem tette vóna,
 Hogy ne álljon vele szóba.
 Mindjárt kérdi:

„Ugyan néni!
 Hova hajtja a tehenet?“

„Hát csak ide
 Legelni ne —“

Hangzott rája a felelet.
 És avval vagy kettőt-hármat
 Rácsap az asszonyi állat,
 Tehén koczog, megy előbbre
 Legelni a legelőre.
 Ő pediglen visszafordul,
 Bármi essék is azontul!

Szent Péter csak nézi . . . nézi . . .
 S újra kérdi: „Hallja néni!
 Álljon meg csak, mondja, hogy hát
 Ki viseli majd itt gondját
 Tehenének, hogy ha elmegy?
 Nem sajnálja-e kigyelmed?“
 „Jaj, galambom, édes lelkem!
 Sok gyerek vár otthon engem!
 Sírnak, rínak a kuczkóban,
 Szegénykékkal sok bajom van.
 Tehenemre meg majd itten
 Gondot visel a jó isten . . .“
 Szólt az asszony s elpárolgott.

Krisztus urunk csak mosolygott.

„Hallod, Péter — szólt szeliden —
 A tehenet te rád hagyták.
 Most tehát csak viseld gondját,
 Mert ma te vagy az uristen!“

S ezek után egyet gondolt . . .
 És teremtett
 Szent Péternek
 A nyakába egy nagy ostort.
 Aligság, hogy ez megtörtént:
 Elbődült a bornyu tüstént,
 Fölkunkoritotta farkát . . .
 Avval aló!
 Mint a manó,
 Szaladt tüskén és bokron át.

A tehén is
 — Gondolván, hogy: „ha te, én is!“
 Futni kezdett,
 Mint a kit a tatár kerget,
 A nyomába kis fiának . . .
 S mentek messze a világnak.

Nosza rajta! kapja magát:
 Fogja Péter a karikást.
 Szepeg, hogy a tehén elvész;
 Megy utána, mint a szélvész.
 Ugy megfut, hogy jobban se kell . . .
 S találkozik egy emberrel,
 Ki nem tudta:
 Mi a guta
 Lelte, hogy úgy vágtat, nyargal,
 Kérdi illő jámborsággal:
 „Megkövetem, kérem ássan,
 Hova szalad olyan gyorsan?“
 „Azt csak a jó isten tudja,
 Meg a tehén! —“
 Nagy mérgesen így felelvén.
 Istenesen lohol újra.
 Hej pedig már nagyon fáradt!
 Nem érdemli az az állat.
 Fut utána . . . mindhiába:
 Sebesebb a tehén lába.

Nagyobbat lép, többet is lép
 S csalogatja szóval ekkép:
 „Boczi, boczi, boczikám!

Szőke, Szarvas, vagy Vidám!
 Büszke, Bimbó, vagy Rigó!
 Rózsi, Hattyú . . . hóhahó!“
 De a tehén a port szórja,
 Borja után vágat egyre,
 Rá se hallgat Szent Péterre
 S a sok mézes-mázos szóra.

Nagy haragra lobban Péter,
 Mert elesett már vagy kétszer.
 A karikást alig bírja,
 Fáj a keze, fáj a karja,
 A lábán is alig áll,
 De azért fut s kiabál:
 „Jaj a lábam, a karom!
 Hogy gebedj meg vén barom!
 Kutyák egyék húsodat!
 Szórják széjjel csontodat!“

Oda se néz a tehén . . .
 Fia után futva mén.
 Péter is fut jobbra-balra
 Kimerülve, bukdácsolva.
 Kerülgeti minden módon,
 Hogy valahogy boldoguljon.
 De mikorra megelőzte:
 Este lett már, késő este.
 Nagylihegve hajtá vissza
 S mint a bokrot, egyre szidta.

Már csak alig győzte szuszszal,
 Hogy szemben állt a Krisztussal;

Ez nyájasan mosolygott rá
S ily szavakkal fordult hozzá:
„Látod, Péter, látod, látod,
Te akartad a világot —“
De Szent Péter közbevágott:
„Uram Jézus! ne tarts leczkét,
Ördög vigye a tehenét!
Tudom már a tanuságot.
Teremts inkább egy tál ételt:
Kását, babot . . . akármit . . . mert
Éhes vagyok, mint a farkas,
Ó hallgass meg, uram, hallgass!“

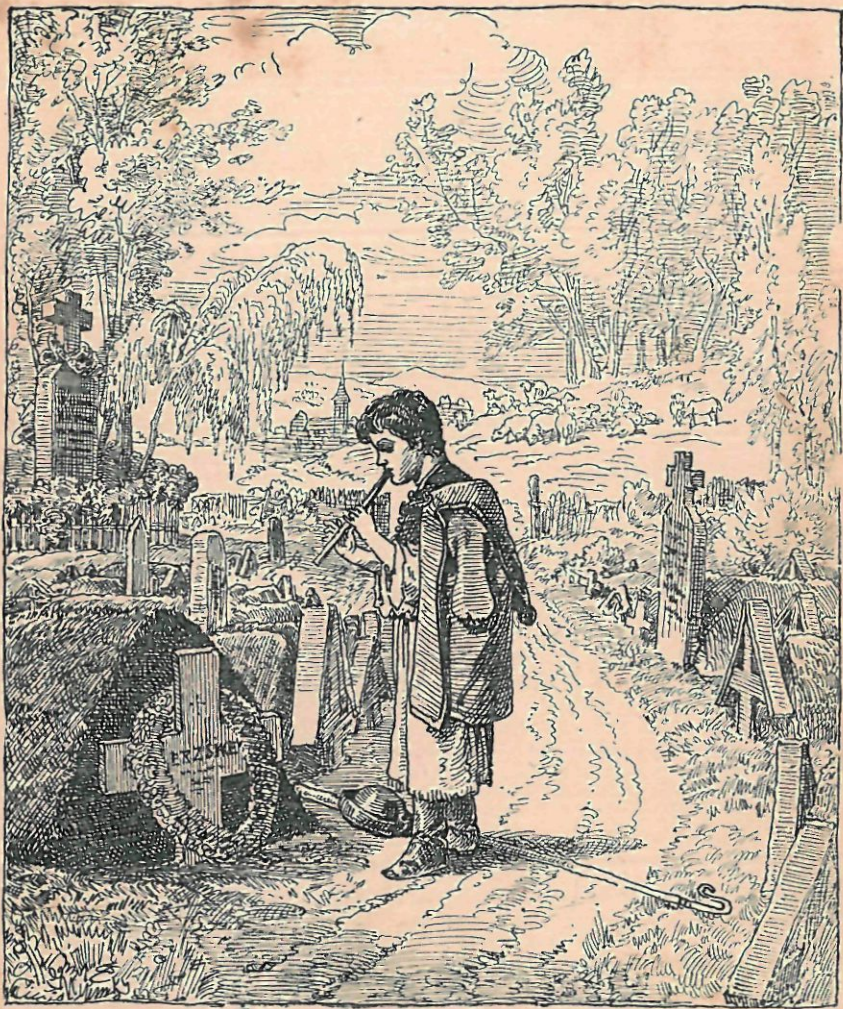
FÉLTETT KINCS.

Búbánatos özvegyasszony
Sir a szoba szögletében —
Dobra ütik kis holmiját
A rideg törvény nevében.

Kis leánya, bár szepeg is,
Könyörg összekulcsolt kézzel,
Hogyha mindent elvisznek is,
Csak bábuját ne vigyék el!

A LIBAPÁSZTOR LÁNYRÓL.

(81. oldal.)

A LIBAPÁSZTOR LÁNYRÓL.

Erdő szélén őrizgette
Erzsike libáit,
Koszoruba füzögette
A mező virágít.

Virágokból a korona
Illett homlokára,
Sétálgatott libái közt
Királyné módjára.

Dala ezüst csengetyüként
Csilingelt a halmon:
Pásztorfiu felelt rája
Vig furulyahangon.

. . . Hanem egyszer csak megkondult
A falu harangja:
Pásztorfiu szomoru lett,
A hogy elhallgatta.

És azóta egy sir fölött
Szive meg-megszólal:
Altatgatja a kis Erzsit
Bús furulyaszóval.

EREKLYÉK.

Virágos kis kamarában
Tulipántos láda —
Ki-kinyitja a biróné
Százszor is napjába.

Elmotozgat, elrakosgat
Benne édesbúsan!
Életének a legdrágább
Ereklyéje ott van.

Pipikendőt, gyöngygalárist
Könnyével áztatja,
Iczipiczi czipellőket
Összecsókolgatja.

A BUJDOSÓ LEVENTE.

Lengyelország egén tornyosul a felhő —
 Harczi lobogókat lobogtat a szellő.
 Csatajelre várva farkasszemet néznek
 A lengyel daliák, pomerán vitézek.

Fáj a szive szegény Miczisláv királynak,
 Hogy im újra fogynak, sokan sirba szállnak.
 Ég urához küldi forró imádságát,
 Hogy ne hagyja el a lengyelek hazáját.

„Istenem, te látod, lengyeleknek atyja!
 Hogy kezem a kardot már nem forgathatja.
 Öreg vagyok már én kardra, kelevézre,
 Hősi koszorura, harczi dicsőségre.

De ma még harczolok, a keresztet védem,
 Ne hagyd el seregem, sok derék vitézem!
 Mutasd meg hatalmad a vad pomeránon,
 Hogy bálványok helyett tégedet imádjon.“

Igy könyörög a hős lengyelek királya,
 Mellette térdepel hervadó leánya.
 Hervadó leánya, drága szemefénye,
 Öröme és bújá, minden ékessége.

„Jer ide — szólítja — szomorú kis szívem,
Hajtsd le a fejedet vállamra szeliden,
Hadd simogassam meg szép arany hajadat,
Hadd csókolgassam meg hervadó arczodat!

Ölelj át, karolj át puha kis kezeddél,
Nézz reám ragyogó fekete szemeddel.
Mosolyogj, melegíts, mint a nap sugára . . .
Ugy lehet: ma látjuk egymást utoljára.

Fáj a szívem érted, hogy hervadni látlak,
Hogy nem lehetsz párja délczég daliádnak;
Faggatták a szellőt, patakot, madárkát,
A leveles bokrot, de sehol se látták.“

Főurak szemében könnycseppek ragyognak,
A király s leánya hangosan zokognak . . .
Egyszer csak hadikürt, tárogató harsan:
A pomerán vezér odavágtat gyorsan.

Termete óriás . . . csupa vas és pánczél . . .
Reng alatta a föld, zúg mögötte a szél.
Paripája tombol, mint valami táltos,
Hosszu nagy sörénye levegőbe' szálldos.

„Miczisláv! Miczisláv! lengyelek királya!
Kiméljük a népet — mennydörgve kiáltja —
A háboru sorsát intézzük el szebben:
Gyilkos kardjainkat mérjük össze ketten.

Vagy pedig nem bánom: jöjjön hát akárki,
Pomerán vezérrel csatasikra szállni.

A párviadalban, ki elesik : népe
Hódolva boruljon a másik elébe!“

A vezér láttára a király megdöbben,
Hiszen őt öreget legyőzheti könnyen.
Hányja a hab lelkét s nem engedi lánya,
Hogy kardot emeljen a vad pomeránra.

Ekkor, mint az égből földre csapó villám,
Ott terem egy bajnok, sisak van az arczán,
Daliás termetén idegen ruházat —
Egyenest a lengyel király elé vágdat.

Kivonja a kardját, köszön daliásan,
S így beszél röviden, érthetően, bátran:
„Lengyelek királya! Kardom fölajánlom . . .
Diadalt nyerek én a vad pomeránon!“

Kérdezi a király: „Ki vagy te, mi vagy te?“
Feleli: „Egy magyar, bujdosó levente.“
Szép királykisasszony megriad e szóra:
Fehér lesz, mint a hó, piros, mint a rózsa.

Könyörög apjának, lábáho' letérdel:
„Ne enged vivni a pomerán vezérrel . . .“
A levente fordul engedelem nélkül —
S a pomerán vezért kiveti nyergébül.

Leugrik lováról . . . folytatja keményen
Félbeszakadt harczát gyalog a fővényen.
Jobbra-balra villog fényes aczélkardja,
Gögös ellenségét szitokra fakasztja:

„Enyje, czudar ficzkó! enyje czudar lélek!
 Azt hiszed talán, hogy én te töled félek?
 No várj, megtanítlak keztyübe dudálni,
 Hogyha épen oly nagy benned a kurázsí.“

Tigrisi méreggel ront a leventére,
 Egy iszonyu vágást irányoz fejére.
 De daliánk sem rest, megelőzi gyorsan:
 A pomerán vezér ott hever a porban.

Elveszi életét . . . s felszökik lovára,
 Megy a király elé, mint a madár, szállva,
 Fölmutatja kardját, köszön daliásan:
 A pomerán meghalt, jelenti alássan.

Megszólal Miczisláv: „Jer ide szivemre!
 Te bujdosó magyar, te vitéz levente!
 Ne légy bujdosója többet a világnak —
 Lengyelek királya megfogad fiának.

Pomeránországot átadom néked,
 Ráadásul adok egy kis feleséget.
 Angyali teremtés . . . kis szívet utánad
 Régóta emészti keserü bubánat.

Hanem előbb mondd el: ellened mi támadt,
 Hogy el kellett hagyni gyönyörű hazádat?
 Bujdosó életre micsoda szél hajtott?
 Mi a származásod? mi a neved, rangod?“

Egy hosszú sohajtás kél a bajnok ajkán,
 Szomorú emlékek tükröződnek arcán,

Megszólal lelkében valami keserü,
Tépdesi, szaggatja, mint a saskeselyü.

A király kérdése szurja, mint a tövis,
Kérdező szavára felelne is, nem is.
Végre a könnypatak megered szeméből,
S leveszi a fátyolt gyászos életéről.

Megnevezi magát, hogy ő Béla, névleg,
Kopasz László fia, fejedelmi herczeg,
Az unokaöcscse szent István királynak,
Kinek vénségére a nyakára hágtak.

Mondja, hogy egy asszony kezében a gyepelő,
Ki fia javára örökösen cselet szö.
Ő és testvérei el-kimenekedtek;
A kerek világnak bujdosói lettek.

De Vazulnak, mondja, nem volt menekvése,
Forró, tüzes ólmot öntetett fülébe.
Kitolatta szemét udvarmesterével . . .
Verje meg az isten mind a két kezével!

Hogy fölfedi magát a vitéz levente:
Hódolnak előtte a daliák rendre;
Szép királykisasszony borul a nyakába.
Kisütött szívében a napnak sugára.

Szép aranyos hintón palotába térnek,
Főurak kísérik, aranyos vitézek.
Csapnak olyan lakzit, hogy soh' se lesz párja . . .
Ez a Béla herczeg szép históriája.

HAJDANKOR . . .

Hajdan kor, hajdan kor,
 Zivatarral, fényvel!
 Hős vezér, nagy Árpád,
 Örök dicsőséggel!
 Kaczagányos ősök,
 Daliás leventék!
 — Áldás poraikra,
 Kik e hont szerezték.

Messziről, keletről
 Költöztek nyugatnak,
 Szabad mezőn, szellős
 Sátorak alatt laktak.
 Volga szép tájékán,
 Moldva bérczvidékén,
 Halásztak, vadásztak
 A tenger mellékén.

S harcoltak ellene
 Mindenféle népnek;
 Zúgott a buzogány,
 Paizs és kard csengtek.
 Csorgatta vérét a
 Had Pannóniáért,

Mig örömrivalgva
Kárpátok alá ért.

Hej itt is, itthon is,
Bérczfokon és völgyön,
Magyar vér piroslik
Minden kis göröngyön!
Őseink porából
Fakad itt a fűszál,
Végig a levegőn
Az ő sohajuk száll.

Haza hő szerelme
Ragyog a csillagból,
Madár énekében
Bübájosan az szól.
Tiszának, Dunának
Habjai azt zúgják:
Élni fogsz, élned kell,
Ezredéves ország!

... Hajdan kor, hajdan kor,
Zivatarral, fénynyel!
Hős vezér, nagy Árpád,
Örök dicsőséggel!
Kaczagányos ősök,
Daliás leventék!
— Áldás poraikra,
Kik e hont szerezték!

DAL A HAZÁRÓL.

Szeresd, szeresd honfi, leány, hazádat,
Mint az édes, mint a szülő anyádat.
Koporsódig hüséges légy iránta,
Hüséges légy örömébe, bujába.

Fejed fölött ez a kék ég ragyogott,
Mikor anyád a bölcsőben ringatott.
Ez a nap süt, ez a csillag sugára
Porladozó őseidnek sirjára.

Ez a föld ad mindennapi kenyeret,
Hideg ellen, vihar ellen fedelet,
Kikeletkor pacsirtaszót, virágot,
Erdő-mező ismerősöd, barátod.

Mehetsz, mehetsz, vándorolhatsz bárhova:
Egész világ idegen lesz, mostoha.
Halni visszahoz a honvágy, a bánat —
Szeresd, szeresd, soh'se hagyd el hazádat!

KACZOR KIRÁLY.

Miákolt a macska éhen,
 Kert alatt, a faluvégen.
 Híd mellé ült szomoruan,
 Hát egy róka vala tulnan,
 Szőrös arczát czirógatta,
 Lompos farkát lelógatta.

Macska neki ugrott mingyárt,
 Jobbra himbált, balra czimbált,
 Játszadozott a farkával,
 Mindenféle mórrikával.

Róka retten . . . macska szeppen . . .
 Megfordulnak mind a ketten.
 Róka soh'se látott macskát,
 Macska soh'se látott rókát.
 Egy se tudja: ki kicsoda,
 Reszketnek, mint a kocsonya.
 Nézték egymást egy darabig,
 Azt mondják, hogy három napig.

Végre is a róka szólal,
 Alázatos, nyájas szóval:

— Ugyan kérem, már megkérdem,
 Ki az úr, ha meg nem sértem?
 Miféle a nemzetsége?
 Pogány-e vagy keresztyén-e?

— Én vagyok a Kaczor király!
 Jaj annak, ki velem kiáll!

— Kaczor király? Nem gondoltam,
 Soha hírét sem hallottam!

— Hej, hallhattad volna pedig!
 Nevem együtt emlegetik
 Hős családom családjával,
 Tigrissel és oroszlánna.
 Roppant nagy az én hatalmam,
 Bagosig tart birodalmam,
 Nem szoktam én figurázni,
 Csak mindenkit régulázni!
 Aki körmöm közé kerül,
 Onnan ugyan nem menekül!

Megijedt a róka tőle,
 Térdre borult ott előtte,
 Farkcsóválva igen bókolt,
 Igért csibehúst és jó bort.
 Meg is hitta, szépen kérve,
 Barlangjába, délebedre.
 A macska meg elfogadta,
 Úrizált az istenadta!

Ebéd felett pöffeszkedett,
 Keveset szolt, sokat evett,
 Feketézett, csibukozott,
 Tenyerébe ásitozott,
 S diványra dült szundikálni,
 Nagy hortyogva muzsikálni,
 A róka meg künn strázsálta,
 Szuronyosan le s fel járva.

Egy nyúl épen arra tévedt
 Friss káposztalevél végett,
 Kerülgette a barlangot,
 De a róka ráralgott:

— Hallod-e te tapsifüles!
 Egy, kettő, mars! futva siess!
 Róka lyuka körül ne járj,
 Mert alszik a Kaczor király.
 Roppant nagy az ő hatalma,
 Bagosig tart birodalma.
 Lesz ne mulass, ha kifordul,
 Hideg kilel, ugy rád mordul,
 Nem szokott az figurázni,
 Csak mindenkit régulázni,
 Aki körme közé kerül,
 Onnan ugyan nem menekül!

Ucczu, szalad a szegény nyúl,
 Hogy a füle is lekonyúl.
 Egy tisztáson lekuporog,
 Hát egy medve ott bódorog.

— Hova, hova medve bácsi?

— Tacsókó, ne légy oly kíváncsi!

— Jó, jó, hisz én nem is bánom,
 Hanem azért azt ajánlom,
 Róka lyuka körül ne járj,
 Mert alszik a Kaczor király.
 Roppant nagy az ő hatalma,
 Bagosig tart birodalma,
 Lesz ne mulass, ha kifordul,
 Hideg kilel, úgy rád mordul,
 Nem szokott az figurázni,
 Csak mindenkit régulázni,
 Aki körme közé kerül,
 Onnan ugyan nem menekül!

— Kaczor király? Nem gondoltam,
 Soha hírét sem hallottam!
 Arra megyek csak azért is,
 Ha mindjárt egy pofonért is!
 Nekem azt megtudni dukál,
 Milyen az a Kaczor király!

Barlang elé ért a medve,
 Róka rászól fenyegetve:

— Hallod-e te, medve, lompos,
 Ne czammogj itt, vén bolondos!
 Róka lyuka körül ne járj,
 Mert alszik a Kaczor király,

Roppant nagy az ő hatalma,
 Bagosig tart birodalma,
 Lesz ne mulass, ha kifordul,
 Hideg kilel, ugy rád mordul,
 Nem szokott az figurázni,
 Csak mindenkit régulázni,
 Aki körme közé kerül,
 Onnan ugyan nem menekül.

Medve nem mert ott maradni,
 Jobbnak látta elinalni,
 A kis nyúlhoz visszaczammog,
 Nagy királyról mirmeg-mormog.
 Varjut, mókust ott találja
 Farkassal egy társaságba.
 Gyüleseznek, szónokolnak,
 Tusakodnak, tanakodnak:
 Ki is az a Kaczor király,
 Kiről a hir ugy trombitál?
 Határozzák egyetértve,
 Hogy meghijják délebédre,
 Legalább így majd meglátják,
 „Éljen! éljen!“ — rákiáltják.

Követségbe a varju száll
 S fára ül a rókalyuknál:

— Hallod-e te varju, jujjúj!
 Nem mondtam már, hogy elpusztulj!
 Róka lyuka körül ne járj,
 Mert alszik a Kaczor király.

Roppant nagy az ő hatalma,
 Bagosig tart birodalma,
 Lesz ne mulass, ha kifordul,
 Hideg kilel, úgy rád mordul,
 Nem szokott az figurázni,
 Csak mindenkit régulázni,
 A ki körme közé kerül,
 Onnan ugyan nem menekül!

— Tudom én azt, jó vitézem,
 Nem is azért jövök, kérem!
 Medve, farkas tisztelteti,
 Mókus és nyul köszönteti,
 Hogy szivesen látják délre,
 Holnap egy kis jó ebédre,
 Mind hódolni akarnának
 Kaczornak, a nagy királynak.
 Majd örülnek, ha meglátják,
 „Éljen! éljen!” — rákiáltják.

— Paraszt, az más! — szól a róka,
 S megy jelentést tenni róla.

— Hü csatlósom, mi az ujság?
 Vigság-e, vagy szomorúság?

— Felséges ur, nagyhatalmú!
 Követségbe jött a varjú,
 Medve, farkas tisztelteti,
 Mókus és nyul köszönteti,
 Hogy szivesen látják délre,
 Holnap egy kis jó ebédre.

Mind hódolni akarnának
 Kaczornak, a nagy királynak,
 Majd örülnek, ha meglátják,
 „Éljen! éljen!” — rákiáltják.

— Jól van, szógám, elfogadom,
 Követre vár nagy jutalom.

Száll a varjú haza felé,
 Viszi a hirt gyűlés elé.

Nosza rajta! . . . Hozzá látnak,
 Készülni a lakomának.
 Kifeszítnek egy nagy ponyvát,
 Felütik a Laczikonyhát.
 S földiszítik zöld galyakkal,
 Fűekkel és virágokkal.
 Kuktának a nyulat tették,
 Szép fehérbe öltöztették,
 Neki van kis kurta farka,
 Perzselő láng meg nem kapja.
 Vadat és fát hord a medve,
 Neki-neki melegedve,
 Ordas farkas a parázson
 Fris pecsenyét forgat nyárson,
 FÜRGE mókus asztalt terít,
 Diót, almát előkerít,
 Mogyorót is a vendégnek,
 Ebéd után csemegének.

A varju legjobban ráért
 S küldik újra a királyért

Fárul fára repdes nyomban,
Leszállani nem mer onnan.

— Jöjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Jó ürgehús paprikáson,
Hörcsög is megsült a nyárson!

— Várj egy kicsit, varju pajtás,
Amig tart egy szempillantás,
Hadd húzza fel kék nadrágját,
Aranysarkantyús csizmáját!

Száll a varjú ágrul ágra,
Kaczor királyt egyre várja:

— Jöjjetek már, róka koma,
Készen van a nagy lakoma!
Olyan soká mi marasztal?
Terítve van már az asztal!

— Várj egy kicsit, varju pajtás,
A mig tart egy szempillantás,
Hadd kösse fel köves kardját,
Pödörintse ki a bajsát!

Száll a varjú ágrulágra,
Kaczor királyt nagyon várja:

— Jöjjetek már, róka koma,
Kozmás lesz a nagy lakoma!
Megkövetem tisztességgel,
El is hül a drága étel!

— Várj egy kicsit, varju pajtás,
 A míg tart egy szempillantás,
 Hadd tegye fel koronáját,
 Üsse össze a bokáját!

Kaczor király indul végre
 Az ünnepi délebédre,
 Egész uton bölcsen hallgat,
 Méltósággal billeg-ballag.
 Varjut a fán szemmel tartja,
 Tart tőle, hogy megvagdálja,
 A varju is csak félszemmel
 Tekintget rá, félelemmel.
 Fegyveresen megy a róka,
 Kaczor király hű csatlósa.

Laczikonyhán várva várnak
 Érkeztére a királynak,
 Ki-kinéznék a nagy utra,
 Oldalukat roppant furja :
 Milyen az a Kaczor király,
 Kiről a hir ugy trombitál?

— Ott jön, ott jön! — a nyul kiált —
 Látom már a Kaczor királyt!
 Hosszu bajsza hegyes dárda,
 Földet veri fringiája,
 Száz bojt is lóg a csizmáján,
 Sas ül fenn a koronáján.
 Aranyos a menteujsa,
 Csörög-pörög sarkantujsa,

Jobbra duhog, balra morog,
 A két szeme vérbe forog,
 Köpköd, prüsszköl, habzik szája,
 Égnek áll a szőre szála,
 Hát mi hátul izeg-mozog,
 Az ám még a szörnyü dolog!

Itt elállott a nyul szava,
 Lébe pottyant a kanala,
 Medve rémült arcot vágott
 S felborítja a bográcsot,
 Ordas magát elfelejti,
 A pecsenyét porba ejti,
 Mókus ugrik, tányér törik,
 Valamennyi mind megszökik.
 Esze nélkül fut mindnyája,
 Tapsifülest hideg rázza.

Kaczor király, hogy oda ér,
 Dühös lesz a lakomaér'.
 Sajnálja a jó pecsenyét
 Meg a finom sok csemegét.
 Haragosabb egyre jobban,
 Kardot ránt és nagyot toppan:

— Hej ripőkök, himpellérek!
 Gézengúzok, jaj tinéktek!
 A királyt így fogadjátok?
 Átok rátok, vakapátok!
 Kerüljetek szemem elé,
 Lesz ne mulass mindenfelé!

Gúzsba kötlek, nyársba huzlak,
Elevenen mind megnyuzlak!

Medve, farkas, mókus és nyul
Fut lihegve, hogy majd megful.
S mikor épen harangoznak,
Egy kutyával találkoznak :

— Hej, mi ütött a bundába,
Hogy így futtok lóhalálba ?
A gőzös még nem füttyentett,
Álljanak meg kissé kentek !

— Gyere te is! — a nyul kiált —
Nem láttad a Kaczor királyt ?
Hosszu bajsza hegyes dárda ;
Földet veri fringiája,
Száz bojt is lóg a csizmáján,
Sas ül fenn a koronáján.
Aranyos a menteujja,
Csörög-pörög sarkantyuja,
Jobbra duhog, balra morog,
A két szeme vérbe forog,
Köpköd, prüszköl, habzik szája,
Egnek áll a szőre szála,
Hát mi hátul izeg-mozog,
Az ám még a szörnyű dolog!

— Kaczor király ? Nem gondoltam,
Soha hírét sem hallottam !

De ha jól kivettem a szót,
 Ismerem én ezt a ficzkót!
 Csufot üzött belőletek!
 Csak utánam, ne féljetek!

Félremegve, félig bátran,
 Bizakodva a kutyában,
 Mennek vissza, sompolyognak,
 Sündörögnek, oldalognak.
 S Kaczor királyt ott találják,
 Forgatja még fringiáját.

De a kutyát hogy meglátja,
 Felszalad egy magas fára,
 Ágabogán meghuzódik,
 Bodri kutya szitkozódik:

— Ej, te bögrenyalogató!
 Hurka- kolbászlopogató!
 Te pákosztos kapczabetyár!
 Te vagy az a Kaczor király?
 Király ám az egereknél,
 A kitől az ördög sem fél!
 Hiszen most is kék a hátad,
 Hogy a tejfölt megzabáltad!
 Gazdasszonyunk tegnap éjjel
 Kergetett el seprünyéllel!

Medve, farkas elfordulnak —
 Bátorsága jött a nyulnak:

— No, tisztelem Felsőgedet,
Egérfogó személyedet!
Fittyet hányok ily királynak,
Csak parancsolj a rókának!

Róka uram vérveresen
Közbe kiált nagy mérgesen.

Tányértalpu visszafordul,
Mosolyogva egyet mordul:

— Róka koma, ne kiabálj,
Csitt! alszik a Kaczor király!

